



Gyárak Kínában (Fotó: Gustavo M, forrás: flickr)

Újabb veszély az ózonréteg számára

Hallottál-e már az ózonrétegen található lyukról? Szüleid és tanáraid még emlékezhetnek arra, hogy a 80-as években elég gyakori beszédtemát szolgáltatottak bizonyos vegyszerek, az úgynevezett freonok (másképpen CFC-k vagy halogénezett szénhidrogének). Ezeket hűtőkben, légkondicionálóknak és különböző spray-kben használták. Napvilágra jutott a hír, miszerint ezek károsítják az ózonréteget: bizonyos részein annyira elvékonyodik a réteg, hogy olyan, mintha lyukak lennének rajta. A Föld légkörében található ózonpajzs megvédi minket attól, hogy túl sok veszélyes ultraviola (UV) sugárzást kapjunk a Napból – ami leégést és akár bőrrákot is okozhat. Világszerte több kormány is felismerte, hogy fontos ennek a védelme, aminek következtében 30 évvel ezelőtt megszületett a Montreáli Jegyzőkönyv. Ez a Jegyzőkönyv tartalmazza a megállapodást a CFC-gázok valamint egyéb, az ózonrétegre káros vegyszerek kibocsátásának megszüntetéséről. Jelenleg felépülőben van az ózonréteg, és a „lyuk” is lassan záródik.

Ugyanakkor, egy új nemzetközi tanulmány, amit David Oram tudós (University of East Anglia, Egyesült Királyság) vezetett, egy újabb, az ózonréteget fenyegető veszélyt fedezett fel. A csapat arra az eredményre jutott, hogy bizonyos Kelet-ázsiai országok, mint például Kína, növekvő mértékben bocsátanak ki olyan vegyszereket (diklórometán, diklóretán), amelyek nincsenek benne a Montreáli Jegyzőkönyvben, de hatással lehetnek az ózonrétegre. Az ok, amiért ezek nincsenek benne a Jegyzőkönyvben, az az, hogy a kormányok és a tudósok azt gondolták, hogy ezek a gázok nem képesek olyan nagy mennyiségben kijutni a légkörbe, hogy az káros legyen.

De az új tanulmány, ami az Európai Földtudományi Unió (EGU) *Atmospheric Chemistry and Physics* című kiadványában jelent meg, azt mutatja, hogy ezek az anyagok veszélyt jelentenek az ózonréteg számára. Nemcsak, hogy egyre nagyobb mennyiségben kerülnek kibocsátásra, hanem ráadásul ez olyan régiók közelében történik, ahonnan a szél az ózonrétegre juttathatja őket. Ez az, ahol kárt okozhatnak, és veszélyeztetik az ózonréteg felépülését.

A tudósok az mondják, hogy eredményeik a Montreáli Jegyzőkönyv hiányosságát hangsúlyozzák, és hogy ezeket az onnan hiányzó vegyszereket is bele kéne foglalni.

Beszélgess a témáról tanároddal, szüleiddel is

Mi az ózonréteg? Milyen magasan található a légkörben?

Milyen vastag ez az ózonréteg?

Miért volt annyira fontos a Montreáli Jegyzőkönyv?

Hol található az „ózonlyuk”?

Az alábbi angol nyelvű videóban többet is megtudhatsz az ózonrétegről és arról, hogy miért fontos ennyire, hogy megvédjük egu.eu/1NPHQB.

Jelen kiadvány az Európai Földtudományi Unió (EGU) 'Study reveals new threat to the ozone layer' című sajtókiadványának gyerekeknek készült verziója. A szöveget írta Bárbara Ferreira (EGU média- és kommunikációs menedzser), szakmailag lektorálta Kirsty Pringle (Klíma és Légtudományi Intézet, University of Leeds, Egyesült Királyság) és Sarah Connors (tudományos tisztviselő, Technikai Támogatóegység 1-es munkacsoport, Kormányok Közti Panel a Klímaváltozásról [IPCC]), oktatási szempontból ellenőrizte Marina Drndarski (biológia tanár, Drinka Pavlovic Általános Iskola, Belgrád, Szerbia), magyarra fordította Prokos Hedvig (geográfus, Magyarország). További angol nyelvű információért látogass el ide: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.